

1. Gdybym tam był, widziałbym to.
2. Gdybym wówczas o tym wiedziała, pomogłabym ci.
3. Gdybyś (wtedy) miała więcej odwagi, mogła-byś (była) zostać lekarzem.
4. Gdyby nie spotkała Marca, wyszłaby za mąż za Jacques'a.
5. Gdybym usłyszał tę piosenkę wcześniej, kupiłbym ich płytę.
6. Gdybym nie wzięła taksówki, spóźniłabym się do pracy.
7. Gdybyś mi nie napisał maila, nie przysłałabym.
8. Przysłałabyś, gdybym cię zaprosił?
9. Słyszałbym, co powiedzieli, gdybym słuchał uważniej.
10. Powiedziałiby ci to, gdybyś zapytał.
11. Gdybyś mnie zapytał, powiedziałabym ci, co zrobić.
12. Gdybyś się pośpieszył, nie spóźnilibyśmy się na pociąg.
13. Gdybym wiedziała, że nie jesteście u siebie, nie zadzwoniłabym.
14. Gdybyś się pilniej uczył, nie oblałbyś egzaminów.
15. Gdyby ją kochał, troszczyłby się (był) o nią (wtedy).
16. Gdybym wiedział, że to były twoje urodziny, przyniosłbym kwiaty.
17. Gdybyś był mniej uparty, rozwiązałbyś ten problem kilka dni wcześniej.
18. Nie zgubiłabym tych kilku parasoli, gdybym była mniej roztargniona.

Conseils

W tym rozdziale poznamy zdania warunkowe odnoszące się do przeszłości oraz inne sposoby wyrażania hipotezy lub warunku.

Zdania warunkowe odnoszące się do teraźniejszości i przyszłości zostały omówione w 2. (rozdział 21) oraz w 3. części serii (rozdział 27).

Gdy mówimy o czymś, co może lub mogłoby mieć konkretny skutek, podajemy warunek zaistnienia takiego faktu / takiej czynności, czyli budujemy zdanie warunkowe.

Gdy mówimy o czymś, co nie ma miejsca w teraźniejszości lub nie miało miejsca w przeszłości, snujemy hipotezę. Wyobrażamy sobie wtedy, że coś mogłoby zaistnieć w teraźniejszości, ale tak nie jest (zdania warunkowe II typu), albo że mogło zaistnieć w przeszłości, ale tak nie było – zdanie warunkowe III typu.

Oto schemat zdania warunkowego III typu:

Si + le plus-que parfait + le conditionnel passé.

Przykład:

Si je l'avais vue, je lui aurais parlé. – Gdybym ją zobaczył/spotkał, porozmawiałbym z nią.

Jest to hipoteza, ponieważ fakt jest inny:

Je ne l'avais pas vue. Je ne lui avais pas parlé. – Nie widziałem/spotkałem jej. Nie rozmawiałem z nią.

Tryb *le conditionnel passé* poznaliśmy w poprzednim rozdziale.

Kolejność zdań można zmienić. Pamiętaj jednak, że po *si* używamy czasu *le plus-que-parfait*.

W języku bardziej starannym zamiast ... *quoi faire* można też powiedzieć ... *que faire*.

Czas *le plus-que-parfait* w zdaniu głównym oznacza, że mówimy o przeszłości, natomiast jego odpowiednik w języku polskim może dotyczyć zarówno przeszłości, jak i teraźniejszości: *Gdyby ją kochał, troszczyłby się o nią (teraz).* – *S'il l'aimait, il prendrait soin d'elle.* Zwracaj więc uwagę na kontekst wypowiedzi lub sytuacji w języku francuskim, gdy chcesz użyć po *si* czasu przeszłego.

W zdaniu warunkowym 3. typu może wystąpić po *si* czas *l'imparfait*, gdy hipoteza nie dotyczy czynności, ale np. cechy charakteru.

ZDANIA WARUNKOWE 3. TYPU. WARUNEK I HIPOTEZA

19. Skończysz na czas, pod warunkiem że natychmiast weźmiesz się do pracy.

20. Przyjdę, pod warunkiem że będę mógł wyjść przed zakończeniem imprezy.

21. Przyjdę, pod warunkiem że wyjdiesz ze mną przed końcem spektaklu.

22. Niemożliwe, żebyśmy kupili nowy samochód, chyba że zaciśniemy pasa.

23. Wolałabym się uczyć w tamtym pokoju, chyba że będę ci przeszkadzać.

24. Możesz z nim jeszcze pograć / dalej grać, chyba że masz już dosyć.

25. Trudno byłoby ci zajmować się tymi dziećmi, chyba że masz mocne nerwy.

26. Nie mów mi, co mam robić, chyba że chcesz mi pomóc.

27. Pomogę ci, chyba że (tego) nie chcesz.

28. Nie zgodzi się, chyba że to ty go o to poprosisz.

29. Bez odrobiny odwagi nie pokonasz swojej nieśmiałości.

30. Nie skończyliby (swoich) studiów bez jej pomocy.

31. Z ich pomocą mogliby odnieść sukces.

32. W razie braku cukru mógłbyś dodać miodu.

33. W razie wypadku trzeba byłoby wezwać policję i pogotowie.

34. Nawet jeśli jest zmęczona, nie odmawia nam pomocy.

35. Choćby nawet miał dobrą opinię w pracy, i tak zostałby zwolniony.

36. Choćbyś nawet spał jak suseł, i tak bym cię obudziła.

Wskazówki

Warunek i hipoteza mogą być przedstawione za pomocą różnych wyrażen:

à condition de + bezokolicznik,

gdy oba czasowniki dotyczą tej samej osoby – *tu finiras, tu te mettras au travail* (zdania 19 i 20)

à condition que + le subjonctif,

gdy w zdaniu są dwa różne podmioty – *je viendrais, tu sortiras avec moi* (zdanie 21)

à moins de + bezokolicznik – o ile / chyba że

(ten sam podmiot dla obu czasowników, zdania 22-25)

à moins que + (ne) le subjonctif (dwa różne podmioty, zdanie 26).

Patrz także rozdział 17.

Powiemy inaczej: *Si ça ne te dérangeait pas, je préférerais étudier dans cette pièce-là.*

Tu peux continuer à jouer avec lui, si tu n'en as pas assez.

Wyrażenie *avoir des nerfs solides* oznacza mieć mocne nerwy.

Ne me dis pas ce que je dois faire, si tu ne veux pas m'aider.

Wyrażenie **sauf si** ma to samo znaczenie co *à moins que* z tą różnicą, że nie używamy po nim trybu *le subjonctif*, lecz trybu oznajmującego **l'indicatif**.

Porównaj: *Je vais t'aider à moins que tu ne le veuilles pas.*

sans + rzeczownik

Podobnie jak przyimka *sans* użyjemy przyimka *avec*, np.: *Avec un peu de courage, tu surmonteras ta timidité.* – Z odrobiną odwagi pokonasz swoją nieśmiałość.

Powiemy inaczej: *Ils n'auraient pas fini leurs études, si elle ne les avait pas aidés.* – Nie skończyliby swoich studiów, gdyby im nie pomogła.

Powiemy inaczej: *S'ils les aidaient, ils pourraient remporter un succès.* – Gdyby im pomogli, mogliby odnieść sukces.

Wyrażenie **à défaut de**, czyli *en l'absence de, faute de*: *Si tu n'avais pas / S'il n'y avait pas de sucre, tu pourrais ajouter du miel.* – Gdybyś nie miał / Gdyby nie było cukru, mógłbyś dodać miodu.

en cas de + rzeczownik – w razie / w przypadku gdyby

même si + l'indicatif – nawet jeśli

quand bien même + le conditionnel – gdyby nawet

W języku francuskim są dwa wyrażenia oznaczające *spać jak suseł*: *dormir comme une marmotte* (jak świstak) oraz *dormir comme un loir* (jak popielica).